

НЯХАЙ ЖЫВЕ І МАЯ —
ДЗЕНЬ — МІЖНАРОДНАЙ
САЛІДАРНАСЦІ ПРАЦОУ-
НЫХ У БАРАЦЬБЕ СУ-
ПРАЦЬ ІМПЕРЫЯЛІЗМУ,
ЗА МІР, ДЭМАКРАТЫЮ І
САЦЫЯЛІЗМ!
(З Заклікаў ЦК КПСС)

ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА
І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 15 (254)

Субота, 30 красавіка 1977 года.

Газета заснавана ў верасні
1969 года. Выходзіць
раз у тыдзень

Цана 2 кап.

ПЕРШАМАЙ ЮБІЛЕЙНАГА ГОДА

Уся Краіна Саветаў у святочным убранні. З пачуццямі гордасці і радасці за сваю Радзіму, яе працалюбівы народ, арганізатара ўсіх нашых перамог — родную Камуністычную партыю савецкія людзі сустракаюць Першмай. Сёлета гэта свята — асаблівае. Яно будзе адзначацца пасля таго, як працоўныя калектывы дасягнулі ўжо значных здабыткаў у выкананні гістарычных рашэнняў XXV з'езда КПСС, у год, калі наша краіна і ўсё прагрэсіўнае чалавецтва свету рыхтуюцца дастойна адзначыць слаўны юбілей Валіка Кастрычніка.

Сёлетні Першмай знамянальны і тым, што ён супаў з важнай палітычнай кампаніяй — падрыхтоўкай да выбараў у абласныя, гарадскія, раённыя, сельскія і пасялковыя Саветы дэпутатаў працоўных.

Заўтра па ўсёй краіне і за яе межамі пройдуць святочныя маніфестацыі. Людзі працы будуць рапартаваць аб сваіх дасягненнях, аб непахіснай рашучасці мацаваць мір на зямлі, дамагацца ШЧАСЦЯ, РОУНАСЦІ І БРАТЭРСТВА ўсіх народаў планеты.

У гэты перадсвяточныя дні

У. КАЗЛОУ,
сакратар парткома.

незвычайна памаладзеў і папрыгажэў наш родны Гомель. У маляўнічым убранні вуліцы і плошчы, своеасаблівы святочны каларыт стварае першая зеляніна.

Заўтра многія тысячы гамельчан пройдуць па плошчы, якая носіць дарагое ўсім нам імя Уладзіміра Ільіча Леніна. У сваіх працоўных рапартах дэманстранты раскажуць, з якімі поспехамі яны сустрэлі Міжнародны дзень салідарнасці працоўных, які падарунак рыхтуюць слаўнаму юбілею Савецкай улады.

На цэнтральнай плошчы горада пройдзе і шматтысячная калона нашага ўніверсітэта — сапраўднай кузні кадраў, вядучай вышэйшай навуковай установы беларускага Палесся. Мы будзем рапартаваць аб тым, што сёлета ўніверсітэт выпускае для народнай гаспадаркі краіны яшчэ адзін вялікі атрад маладых спецыялістаў — 810 чалавек. Многія з іх прыдуць працаваць у калектывы прамысловых прадпрыемстваў, навуковых арганізацый і

падроздзяленняў, у школы ардынанасных Гомеля і Гомельшчыны.

Мы будзем рапартаваць аб тым, што ва ўніверсітэце вядзецца актыўная работа для павышэння якасці ведаў студэнтаў, іх прыцягнення да плённай навукова-даследчай і грамадскай дзейнасці, аб усё ўзрастаючым укладзе вучоных і выкладчыкаў ГДУ ў развіццё айчынай навукі, аб праводзімых імі фундаментальных даследаваннях, якія маюць вялікае значэнне для народнай гаспадаркі.

Баіцы студэнцкіх будаўнічых атрадаў скажуць аб сваім аднадушным жаданні азнаменаваць юбілейны для Радзімы год новымі, яшчэ больш значымі дасягненнямі на важнейшых аб'ектах трэцяга, працоўнага семестра.

У гэты перадсвяточны дзень рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта горада віншуюць вас, дарагія таварышы, з Першмай юбілейнага года, жадаюць вам добрага настрою, моцнага здароўя і поспехаў у вучобе і працы на карысць нашай Айчыны!

АБМЕРКАВАНА НА СУМЕСНЫМ ПАСЯДЖЭННІ

У апошні час усё часцей сталі практыкавацца сумесныя пасяджэнні партыйнага камітэта і Вучонага савета ўніверсітэта, на парадок дня якіх выносяцца найбольш актуальныя і важныя пытанні. Аналагічнае пасяджэнне адбылося

пазаўчора. Падэлавому абмеркаваны пытанні «Аб рабоце геалагічнага факультэта ў святле патрабаванняў XXV з'езда КПСС» і «Аб стане і мерах паліпшэння ўнутрыўніверсітэцкага кантролю за якасцю падрыхтоўкі спецыялістаў», з да-

кладамі па якіх выступілі дэкан геалагічнага факультэта дацэнт Ю. Ф. Хадакоўскі і прарэктар па вучэбнай рабоце прафесар Л. А. Шамяткаў.

Па абмеркаваных пытаннях прыняты адпаведныя паставы.

УШАНАВАННЕ ЮБІЛЯРА

Напярэдадні Першмайскага свята споўнілася 50 гадоў загідачцы падрыхтоўчага аддзялення Л. Д. Ваўкагон. З нагоды знамянальнага юбілею Людмілу Дэмітраўну горада віншавалі на сумесным пасяджэнні парткома і Вучонага савета ўніверсітэта.

Як стараннага работніка і клопатлівага выхавальца Л. Д.

Ваўкагон характарызаваў сакратар парткома У. В. Казлоў і ўручыў ёй памятны адрас. Рэктар ўніверсітэта Б. В. Бокуць абвясціў загад па рэктарату аб аб'яўленні Л. Д. Ваўкагон падзяк і ўзнагароджанні яе Ганаровай граматай.

Ад прафсаюзнай арганізацыі юбіляру быў уручаны памятны падарунак.

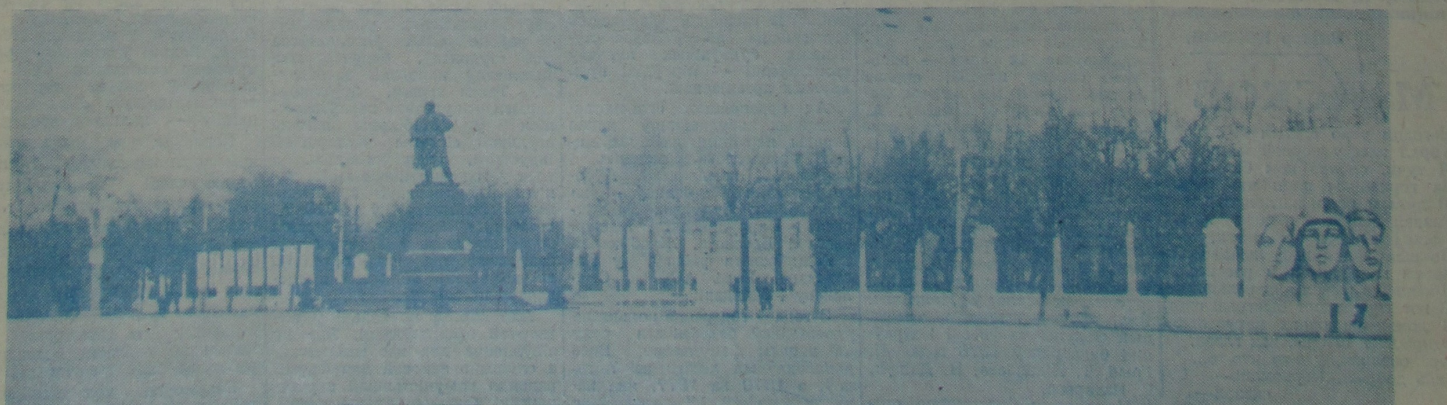
ВІНШУЕМ!

Рэктарат, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта, дэканат і студэнты гісторыка-філалагічнага факультэта горада віншуюць старшага выкладчыка кафедры рускай мовы ЛАШКЕВІЧА

Аляксандра Іванавіча з паспяховай абаронай дысертацыі на атрыманне вучонай ступені кандыдата філалагічных навук.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта, дэканат і студэнты механіка-матэматыч-

нага факультэта горада віншуюць старшага выкладчыка кафедры матэматычнага аналізу РАМАНОВА Уладзіміра Аляксандравіча з паспяховай абаронай дысертацыі на атрыманне вучонай ступені кандыдата фізіка-матэматычных навук.

У маляўнічым убранні перадсвяточная плошча імя У. І. Леніна, па якой заўтра пройдуць калоны дэманстрантаў Гомеля.

СТУДЭНТЫ — ЧЛЕНЫ ТАВАРЫСТВА «ВЕДЫ»

На мінулым тыдні ва ўніверсітэце адбыліся заключныя заняткі маладога школы лектара. Перад яе слухачамі з лекцыяй «Ленінскае майстарства рэвалюцыйнай прапаганды» выступіў сакратар парткома У. В. Казлоў.

Пасля заключных заняткаў лепшыя слухачы школы былі прыняты ў члены

ны ўніверсітэцкай арганізацыі Усесаюзнага таварыства «Веды». Ва ўрачыстай абстаноўцы членскія білеты таварыства ўручылі Віктару Канаўчанку, Марыне Сіманавай, Аляксандру Казлоў, Міхалу Банадэкаву, Барысу Рыбаку, Аляксандру Гаркушу і іншым студэнтам — усяго 17 чалавекам.

У гонар 60-годдзя Вялікага Кастрычніка ва ўніверсітэце створаны маладзёжны лекторый «Студэнты ГДУ — старшакурснік а м». Членамі лекторыя ўжо прачытана больш 60 лекцый на маральна-этычныя і атастычныя тэмы, на тэмы міжнароднага жыцця і аб маладзёжным руху ў краінах капіталізму. Студэнты — лектары выступілі ў гомельскіх СШ №№ 26, 8, 5, 3 і перад старшакласнікамі іншых школ.

5-га мая — Дзень друку

Плакат мастака В. Саўчанкі. Выдавецтва «Плакат». Фотакроніка ТАСС.

ЦІКАВАЯ ЭКСКУРСІЯ

Напярэдадні Першамайскага свята студэнты групы В-31 бялагічнага факультэта, лкая выйшла пераможцай у аглядзе-конкурсе на лепшую акадэмічную групу ўніверсітэта, былі прэміраваны экскурсіяй у горад-герой Ленінград. На працягу двух дзён будучыя біёлагі знаёміліся са славуцямі горада — калыскі рэвалюцыі. Яны пабывалі на Марсавым полі, каля Смольнага, легендарнага крэйсера «Аўрора», на мемарыяльных Пискароўскіх могілках. У скарпіцы сусветнага мастацтва — Эрмітажы яны мелі магчымасць убачыць неаўторныя творы рускіх і замежных мастакоў, у Малым оперным тэатры — ацаніць выканаўчае майстарства вядучых майстроў опернай сцэны.

Знаёмства з горадам на Ньве пачыналася ва ўсіх удзельнікаў экскурсіі не забываючы ўражання.

ПЕР ГЮНТ

Сергей СТЕШЕЦ.

1. «Танец Анитры» — слёзы мой, Григ, милый Григ, меня опой Бешенством ветра, печалью морей... Катится солнце по красной горе. Буря летит, обрывая покой, Небо взорвется над быстрой рекой. Григ, милый Григ, я, рожденный тобой, Иду по Земле, по планете нагой. «Танец Анитры» среди строгих цветов: Чья это грусть? Не моя ли любовь? Белые ночи... Тревожные сны... Плачет Ингрид — сказка сказок ночных. Григ! О, мой Григ! Мудрый старческий взгляд, скрипки со мной по утрам говорят. Если, как прежде, был бы я юн... Льетса мелодия... Слезы...

Пер Гюнт.

2. Я плакал, когда умирал Озе. И моя скрипка плакала. И ни души. Я рад был грозе и ливню, бурному ливню. А еще больше — тиши. А скрипка рыдала, А скрипка рвала нити, Непрочные нити тиши, И голос металла, зловещий голос металла Ударить в литавры спешит. И уже врываются сполохи Пожаров далеких времен. В квартире запахло гарью и порохом И чудился шелест победных знамен. И бились о берег волны, И чей-то плач среди мрачных скал, И войны, и разных эпох войны... Я под музыку Грига... засыпал.

65 ГАДОУ назад выйшаў першы нумар штодзённай масавай большавіцкай газеты «Правда». У дзень нараджэння «Правды» — 5 мая — рабочнік газет і часопісаў, выдавецтваў і паліграфічнай прамісловасці разам са шматмільённай арміяй чытачоў, грамадскіх карэспандэнтаў адзначаюць традыцыйнае свята — Дзень друку. У І. Ленін вызначыў прызначэнне прэсы — «служыць зброяй сацыялістычнага будаўніцтва». Верны лінскія традыцыі, савецкі друк — калектыўны прапагандыст, агітатар і арганізатар мас — зацвердзіўся як важная састаўная частка агульнапартыйнай, агульнанароднай справы. Газеты, часопісы, кнігі Краіны Саветаў нясуць чытачам усёаб'ёмную прайзвяду інфармацыю аб слаўных выніках шасцідзясяцігадовага шляху развіцця Савецкай Радзімы, аб стваральнай дзейнасці народаў нашай краіны, перавагах сацыялі-

тычнага ладу, раскрываюць рысы савецкага чалавека, выхаванага партыйнай патрыятам і інтэрнацыяналістам. Высокая мсія друку — глыбока растлумачыць шырокім масам працоўных рапінан і гістарычнага XXV з'езда КПСС, распрадаваную ім унутраную і знешнюю палітыку, важныя тэарэтычныя палажэнні, актуальныя праблемы развіцця сацыялізму, сэнс намечаных з'ездам планаў. Чалавек працы, які аякцяццяўляе пастаўленую XXV з'ездам партыі грандыёзную сацыяльна-эканамічную праграму — у цэнтры ўвагі савецкай журналістыкі. Друк закліканы аналізаваць і распаўсюджаць перадавы вопыт, ускрываць вялікія рэзервы нашай эканомікі і ставіць іх на службу пачынаючы, энергічна падтрымліваць ініцыятывы працоўных, з дня ў дзень весці летаніс усенароднага сацыялістычнага спаборніцтва. Слова савецкага друку аўтарытэтна гучыць на ўсіх кантынентах.

Дзень друку — свята не толькі прафесіянальных журналістаў, але і пазаштатных аўтараў, якія з'яўляюцца надзейнымі памочнікамі друкаваных органаў. Вялікі аўтарскі актыві і ў нашай шматтыражнай газеце. Мы шчыра дзякуем няштатным карэспандэнтам газет «Гомельскі ўніверсітэт» студэнтам гісторыка-філалагічнага факультэта Галіне Карнач, Алегу Шведаву, Анатолю Эканаву, студэнтаў эканамічнага факультэта Таццяне Рубан, студэнту механіка-матэматычнага факультэта Сяргею Бадруноў, дацэнта кафедры палітэканоміі У. Ц. Смірнову і інш. Жадаем творчых поспехаў і рэдкалегіям нацэнных газет. Няхай жа ўтрымлівае свае высокія павіны насценка «Эканаміст», радуіць чытачоў газеты гісторыка-філалагічнага, тэалагічнага, фізічнага і іншых факультэтаў.

можа неабмежавана ўзрастаць. Яна ўжо дасягнула свайго максімума.

Сёлета па ініцыятыве камсамольцаў групы 0-33 (камсорг І. Крывянюкова), пры фарміраванні СВА на факультэце разгарнулася сацыялістычнае спаборніцтва пад дэвізам: «Вучэбная група — баявы атрад 10-й п'яцігодкі». Варта адзначыць, што 96—98 працэнтаў студэнтаў вызджаюць у саставе будаўніцтва на будоўлі трэцяга, працоўнага семестра ў групах Т-33 (камсорг В. Семянцова), Т-31 (камсорг Т. Пракоф'ева) і інш. На жаль, не знайшла падтрымкі сярод камсамольцаў ініцыятыва групы 0-32 стварыць на базе адной групы агітстудэнцкі будаўнічы атрад.

Поспех дзейнасці кожнага СВА ў рашаючай ступені залежыць ад падрыхтоўчага перыяду. Па якой сістэме сфарміраваць атрады, як правільна правесці прафарэнтацыю, вучобу камандзіраў і камісараў — гэтыя пытанні з'яўляюцца найважнейшымі ў падрыхтоўчы перыяд і хвалююць кожнага камсамольскага актывіста.

На маю думку, некаторыя з гэтых пытанняў вырашаюцца слаба і ў нас на факультэце, і наогул ва ўніверсітэце. Да гэтага часу няма дакладнай сістэмы падрыхтоўкі агітбрыгад, адсутнічае належнае кіраванне

тва з боку кафедраў грамадскіх навук па падрыхтоўцы лектараў для будаўніцтва.

Вялікія задачы стаяць перад СВА нашага факультэта ў юбілейным годзе. Мы змагаемся за прысваенне зводнаму будаўніцтву атраду эканамічнага факультэта звання імя 60-годдзя Вялікага Кастрычніка. Узятая на трэці, працоўны семестр сацыялістычны абавязачельствы ўжо выконваюцца: сфарміравана 13 атрадаў, у якіх увайшло 398 чалавек, на суботніках адпрацавана 1500 чалавек-гадзін, прачытана 35 лекцый, сабрана бібліятэка з 360 кніг для перадачы сельскай школе па месцу дыслакацыі атрадаў.

У гэтым годзе на факультэце створаны свой штаб працоўных спраў, пад кіраваннем якога на высокім узроўні праводзіцца сацыялістычнае спаборніцтва паміж атрадамі. Ужо вызначаны атрады-пераможцы падрыхтоўчага перыяду. Сярод іх — СВА «Саюз» (камандзір П. Грыб), «Прада» (камандзір А. Сасноў), «Беларусачка» (камандзір Л. Карацэва), «Эўрыка» (камандзір М. Коліна), «Гамельчанка» (камандзір В. Суднова).

ЖЫЦЦЕ ІНТЭРНАТА ПА АКТУАЛЬНАЙ ТЭМЕ

Сустрэчы выкладчыкаў кафедры навуковага камунізму са студэнтамі інтэрната № 2 ужо сталі традыцыйнымі. Надаўна адбылася чарговая гутарка са студэнтамі з цыкла «Найліпшыя ный карты свету» на тэму «Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя і

сусветны рэвалюцыйны працэс».

У Пастанове ЦК КПСС «Аб 60-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі» адзначана, што Кастрычніцкая рэвалюцыя пачала пачатак глыбока сацыяльным зменам, дала матуныя рэвалюцыйныя імпуль-

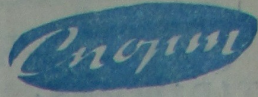
сы ўсім прагрэсіўным сілам сучаснасці.

Гэты тэма быў падкладзены ў аснову выступленняў выкладчыкаў В. В. Серыкава, У. І. Качаткова, А. П. Сміольнай, В. В. Юфарава, М. І. Коўзкіна, якія расказалі аб поспехах сусветнай сістэмы сацыялізму, актывічнай міралюбівай

знешняй палітыцы СССР, росце нацыянальна-вызваленчага руху народаў Паўднёвага Афрыкі.

У канцы сустрэчы выкладчыкі далі вычарпальныя адказы на пытанні студэнтаў.

А. КАСЬЯНЕНКА, асістэнт кафедры навуковага камунізму.

ПАЦВЕРДЗІЛІ
ВЫСОКІ КЛАС

Надаўна па ініцыятыве савета Віцебскага гарадскога студэнцкага клуба і гаркома камсамола ў горадзе на Дзвіне праводзіўся музычны конкурс «Чырвоная гваздзіка», прысвечаны слаўнаму юбілею — 60-годдзю Вялікага Кастрычніка. У ім прымаў удзел вакальна-

інструментальны ансамбль вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навуковых устаноў Беларусі, а таксама гарадоў Смаленска, Вялікія Лукі. Права абараняць гонар нашага ўніверсітэта на конкурсе было прадастаўлена адзінаму ў рэспубліцы жаночаму вакальна-

інструментальнаму ансамблю «Сонейка», створанаму на базе біялагічнага факультэта — пераможцаў Усесаюзнага фестывалю самадзейнай народнай творчасці.

Наглядзячы на тое, што ў конкурсе прымаў удзел вакальна-інструментальны ансамбль з добрым выканаўчым

майстэрствам, дзяўчаты з «Сонейка» і на гэты раз змаглі прадэманстраваць сваю высокую культуру выканання ўвайсці ў тройку лаўрэатаў «Чырвонай гваздзікі».

Лаўрэатам уручаны дыпламы і прызы гаркома камсамола, камітэтаў камсамола віцебскіх ВНУ.

У Жытоміры праведзены розыгрышы Кубка СССР па веславанню на байдарках і каное. У спаборніцтвах паспяхова выступілі беларускія спартсмены. Рэпутацыю мацнейшых і на гэты раз пацвердзіла выхаванна яшага ўніверсітэта Віктар Вераб'еў і яго напарнік мінчанін Мікалай Асташкоў. Дуэт чэмпіёнаў свету ў байдарцы-двойцы перамог на двох дыстанцыях — 500 і 1000 м.

ПРЫКМЕТЫ ЧАСУ

КОЛЬКІ КАШТУЕ АДУКАЦЫЯ?

Мы, савецкія людзі, успрымаем як норму свой высокі матэрыяльны дабрабыт, неабмежаваная па сутнасці справы магчымасці задавальняць духоўныя запатрабаванні. Вельмі важна пры гэтым памятаць, з чаго пачынала 60 гадоў назад наша краіна, карысна напамінаць перацінкі дабрабыт нашага народа са становаішчам працоўных у краінах капітала.

Аналізуючы становаішча народнай адукацыі ў царскай Расіі, У. І. Ленін у 1913 годзе з горьчыва адзначаў, што ў Еўропе няма такой іншай краіны, дзе б народ быў так абрабаваны, так пазбаўлены доступу да адукацыі і культуры. Амаль тры чвэрці насельніцтва не ўмеў ні пісаць, ні чытаць. Сярод многіх народаў ускраі Расійскай імперыі грамаду ведалі літаральна лічынны людзі. Амаль 40 народаў і народнасцей Расіі не мелі нават сваёй пісьменнасці.

Перамога Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі зрабіла людзей працы гаспадарамі ўсіх створаных ім матэрыяльных і духоўных каштоўнасцей, адкрыла ім шлях да выршэння ведаў. Зараз у нашай краіне з кожнай тысячы працуючых 767 маюць вышэйшую і сярэднюю (поўную і няпоўную) адукацыю. Каб ацаніць значэнне гэтага факта, нагадаем, што і зараз на нашай планеце налічваецца 700 мільянаў пісьменных. Зразумела, большая іх частка прыпадае на краіны, якія доўгі гады былі калоніямі імперыялістычных дзяржаў. Аднак і ў такіх развітых капіталістычных краінах, як ЗША, Англія і іншыя, мільёны людзей застаюцца пісьменнымі.

Адукацыя, асабліва вышэйшая, у сучасным капіталістычным свеце практычна недаступна працоўнай моладзі з-за непамерна высокай платы за навучанне. Напрыклад, у радзе ўніверсітэтаў ЗША яна дасягае пяці-шасці тысяч долараў у год. У Японіі з 405 універсітэтаў і інстытутаў у распараджэнні дзяржавы і муніцыпальных улад знаходзіцца толькі 109, астатнія 296 належыць прыватным прадпрыемствам, якія ў пагоні за прыбыткам сістэматычна павышаюць плату за навучанне. Нават за ўступныя экзамены

неабходна плаціць буйныя сумы: ў дзяржаўных універсітэтах — 5 тысяч, у прыватных — да 10 тысяч іен. Але і гэтыя сумы выглядаюць мізэрнымі ў параўнанні з платамі за самую вучобу.

На першым курсе прыватнага ўніверсітэта японскі студэнт павінен ўнесці «ўступны ўноса» — у сярэднім 73 тысячы іен, затым плату за навучанне на працягу акадэмічнага года — у сярэднім 132 тысячы іен. Акрамя гэтага, ён плаціць за карыстанне абсталяваннем, лабараторыямі, кніжнымі фондамі і г. д. — у сярэднім яшчэ 81 тысячы іен у год. Усё гэта сярэднім даныя, што ж датычыцца, напрыклад, прыватных медыцынскіх інстытутаў Японіі, то агульная сума плацяжоў, якая спаганяецца там з першакурснікаў, складае да 1,5 мільёна іен. Гэта вышэй, чым сярэднегадавы заробатак паловы японскіх рабочых і служачых.

Так, цяжкі лёс японскіх студэнтаў — выхадцаў з пралетарскіх і паупрлетарскіх сем'яў. Вучобу ў сіменах ВНУ, калі і пачынае яе пачаць, ім доводзіцца сумашчаць з пачобнымі заробаткамі. Такія студэнты — гэта адна са шматлікіх катэгорыяў бедных пластоў сучаснага японскага грамадства.

Прамой процілегласцю капіталістычнай з'яўляецца сацыялістычная сістэма вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі. Мы, савецкія людзі, так привыклі да многіх даброт, што нават у афіцыйных документах часам называем іх бесплатнымі, хвая бесплатныя яны толькі для нас, а дзяржаве абходзяцца ў вялікія сумы. У нашай краіне матэрыяльнае становаішча ні аднаму чалавеку не можа перагарэць дарогу да вышэйшай адукацыі. Было б толькі жаданне вучыцца — расходы бярэ на сябе дзяржава. Прычым, студэнтам, якія добра паспяваюць, штомесячна выплачваецца дзяржаўная стыпендыя. Тым, хто асабліва адчувае патрэбу, аказваецца дапамога з рэктарскага фонду. У 1975 годзе звыш 75 працэнтаў студэнтаў беларускіх ВНУ атрымлівалі стыпендыі.

Канстытуцыя СССР і Асноўнамі законадаўства аб народнай адукацыі замацаваны вялікія матэ-

рыяльныя гарантыі і правы на адукацыю савецкім грамадзянам. Акрамя бесплатнасці ўсіх відаў навучання, ім дадзена права бесплатнага карыстання аўдыторыямі, лабараторыямі, кабінетами, афіцыйнымі цэнтрамі, бібліятэчнымі фондамі, чытальнымі заламі і іншымі тэхнічнымі сродкамі навучання, а таксама спартыўнымі збудаваннямі, абсталяваннем, інвентаром.

Канешне, кошт навучання, бесплатнага для студэнтаў, розны і залежыць ад формы навучання, абранай спецыяльнасці і працягласці вучобы.

У 1970 годзе затраты дзяржавы на навучанне складалі ў сярэднім 800 рублёў на аднаго студэнта беларускіх ВНУ і 460 рублёў на аднаго навучэнца тэхнікумаў нашай рэспублікі. За гады дзевяці п'ягодкі, дзякуючы праведзеным па рашэннях партыі і ўрада мерапрыемстваў па далейшаму ўдасканальванню вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі, узраслі расходы за дзяржаўнага бюджэту на ўтрыманне ВНУ і тэхнікумаў. Так, з 1 верасня 1972 года была павышана стыпендыя студэнтам у сярэднім на 25 працэнтаў, навучэнцам тэхнікумаў — на 50 працэнтаў, павышана заробатная плата выкладчыкам ВНУ (якія не маюць вучобных ступеняў) і сярэдніх спецыяльных навуковых устаноў.

За гады п'ягодкі значна пашырылася матэрыяльна-тэхнічная база. У радзе навуковых устаноў пабудаваны новыя корпусы, інтэрнаты, сталовыя, спартыўна-здараўленчыя лагery, створаны студэнцкія прафілакторыі. На новыя аб'екты выдзелены дадатковыя штаты вучэбнага і гаспадарча-абслугоўваючага персаналу. Акрамя таго, штогод растуць асінгаванні на набывшчэ дарагога вучэбна-лабараторнага абсталявання, электронна-вылічальных машын і іншых тэхнічных сродкаў навучання. У выніку ў 1976 годзе расходы на навучанне аднаго студэнта ў ВНУ рэспублікі склаў у сярэднім 1000 рублёў, а на аднаго навучэнца тэхнікума — 630 рублёў.

У бягучым 1977 годзе па сістэме нашага міністэрства будзе затрачана ў сярэднім 5,3 мільёна

рублёў на ўтрыманне аднаго ВНУ і 600 тысяч рублёў — адной сярэдняй спецыяльнай навукальнай установы.

Неабходна адзначыць, што расходы на вышэйшую і сярэднюю спецыяльную адукацыю не абмяржаўваюцца толькі дзяржаўнымі асінгаванямі. Многія навукальныя ўстановы маюць у сваім распараджэнні значныя сумы спецыяльных (пазабюджэтных) сродкаў. Гэта перш за ўсё пераўрадкаваны даходы над расходамі ад выканання гаспадарчых работ, навукова-даследчых работ, прыбыткі ад вучэбна-вытворчых майстэрняў, сродкі прафсаюзных арганізацый і інш.

Гэтыя крыніцы сродкаў выкарыстоўваюцца для набывчэ новага абсталявання, на ремонт, арганізацыю спартыўна-здараўленчых мерапрыемстваў, апачычак і лячэнне студэнтаў у вузавых санаторных прафілакторыях.

Неабходна дадаць да ўсяго сказанага, што большасць нашых студэнтаў і навучэнцаў забяспечваюцца добра абсталяванымі і амаль бесплатнымі інтэрнатамі (студэнты плаціць па паўтара рубля, а навучэнцы — 70 капеек у месяц).

Магчыма, не прынята ў газетных артыкулах прыводзіць такую вялікую колькасць лічбавых даных, але вельмі ўжо пераканаўча сведчаць яны аб вялікіх клопатах партыі і дзяржавы, якімі акружана моладзь нашай краіны.

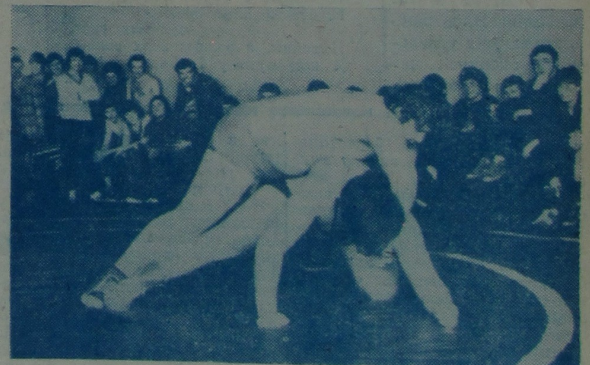
Ф. ДЗЯДКОУ,
начальнік планава-фінансавага ўпраўлення Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі БССР. (Перадрукавана ў перакладзе з газеты «Советская Белоруссия».)

НА БАРЦОЎСКІМ ДЫВАНЕ

Працягваюцца спаборніцтвы па праграме VIII круглаглавой універсіяды. Днямі вывілі мацнейшых барцы ўніверсітэта. У спаборніцтвах, якія прайшлі на высокім арганізацыйным узроўні і выклікалі вялікую цікавасць аматараў гэтага віду спорту, прынялі ўдзел 64 маладыя асілі. Пасля праведзеных паядынкаў пераможцамі ў сваіх вагавых катэгорыях сталі: студэнт эканамічнага факультэта першаразраднік А. Дваркоўскі, другокурснік геалагічнага факультэта спартсмен 2-га разрада С. Халюкоў, майстар спорту А. Грамыка (экзаміны Ф-т), кандыдат у майстры спорту У. Новікаў (геалагічны Ф-т), студэнты факультэта фізічнага выхавання кандыдат у майстры спорту В. Бандарніка (82 кг), першаразраднік М. Бурдзель (90 кг), кандыдат у майстры спорту К. Федзюкевіч (100 кг). У цяжкай вагавай катэгорыі вышэйшую ўзнагароду заваяваў студэнт геалагічнага факультэта першаразраднік В. Высокі.

У камандным заліку месцы размеркавалі наступным чынам: факультэт фізыхавання — 111 ачкоў, геалагічны Ф-т—108, мехмат—88, эканамічны—58, фізічны — 31, біялагічны—25, філ—13.

С. ДЗЕГЯРОУ,
суддзя спаборніцтваў.

НА ЗДЫМКУ: паядынак барцоў цяжкай вагавай катэгорыі двух Уладзіміраў — ТРА-

ЦЭУСКАГА і ВІСОЦКАГА (зверху), у якім перамог апошні з іх.
Фота В. Садоўскага.

Высокія вынікі

На стадыёне «Лакаматыва» два дні праходзілі спаборніцтвы па праграме асабіста-каманднага першынства ДССТ «Бурлеснік». Сур'ёзным «сапернікам» юных спартсменаў быў дождж. Нягледзячы на гэта ў радзе відаў былі паказаны высокія вынікі. Добра зарэкамандавалі сябе выхаванцы ДЮСШ пры спартыўным клубе нашага ўніверсітэта, якіх

трэніруе С. Жываў. У складаных умовах Уладзімір Калесніцкі пераадолеў планку на вышыні 200 см, а Люда Герасіменка — на вышыні 155 см. У скачках у даўжыню Лена Пятрова паказала 5 м 43 см. Усе тры юныя спартсменаў сталі чэмпіёнамі студэнцкага таварыства рэспублікі па сваёй узроставай групе.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Для вясёлага перапынку

ДЭКАН

Агульнавядома, што «дэканам» называецца чалавек, які заклікае замяніць студэнта ў бэдыку і маці. І нават бабулю і дзядулю. Така ўжо ў яго пасада.

Функцыі сучаснага дэкана значна шырэйшыя, чым сама назва гэтага тэрміна. Слова «дэкан» паходзіць ад старажытнагрэчаскага «дэка», што азначае дзесяць і перакладаецца нечакана проста — «дзясцітык».

«Як жа так!» — здзіўляецца вы. — Зараз жа няма такіх шчаслівых дэканаў, якія маюць усяго толькі дзясцік студэнтаў». І вы, безумоўна, маеце рацыю...

У старажытнарымскім войску «дэканамі» называліся камандыры менавіта дзясцік легіянераў. Дэканы падтрымлівалі строгу дысцыпліну, але не прымушалі сваіх падлепных здаваць залікі і экзамены. Калі, канешне, не

ўлічваць, гаворачы па-сучаснаму, залікаў па фізыхаванні і, так сказаць, грамадзянскай абароне.

Сярэднія стагоддзі... Тады ў манастырах «дэканам» называліся старшыя манахы, якім падначальваліся дзясцік малодшых. І калі гэта слова перайшло ва ўніверсітэты, асаблівай неадшаведнасці не было. У сярэднія стагоддзі цяга да ведаў была дастаткова памяркоўнай: на факультэце ў той час вучылася на яны, па сям студэнтаў, а ў асобных выпадках нават дваццаць.

Міналі стагоддзі. Студэнцкая армія бесперапынна расла. І сучасны дэкан ужо не «дзясцітык», а «сотнік», а то і больш. Але як і манастырскім дэканам, яму даво-

дзіцца глядзець, каб яго «паства» не вельмі грашыла...

Рабочы дзень дэкана практычна не абмежаваны. Кола інтарэсаў таксама. У прыватнасці, яму доводзіцца чытаць тлумачальныя запіскі студэнтаў і пры гэтым не страчваць пачуцця гумару. А запіскі бываюць розныя. Вось, напрыклад, такія: «Учора я прапусціў лекцыю па фізіцы, таму што да 14 гадзін хварэў грыпам». Або: «Тыя лекцыі, якія я прапачуваў, прашу лічыць несапраўднымі, таму што я проста пераблытала расклад».

Памятаеце, у свой час Уладзімір Маякоўскі пісаў: «Я быў у лётцыні пошлел — Пусть мяня научат!» І пералічыў лічыч з дзясцік прафесій, якія яго вабілі. Але ў дэкана Маякоўскі чамусці не прасіўся.